

Oslo 4. januar 2023

Høringsinnspill: Grunnrenteskatt

Grunnrenteskatt

Et samfunn med liten grad av forskjell, høy grad av sosial tillit og et effektivt arbeidsmarked er bygd på vissheten om rettferdig omfordeling av felles verdier. Vår velstand og den norske velferdsstaten er bygd på en balansert utnyttelse av felles ressurser, og en rettferdig fordeling av verdiene dette skaper.

Lederne støtter prinsippet om at grunnrentebeskatning av næringer eller aktører som skaper verdier basert på samfunnets felles ressurser kan være en riktig beskatning. I Norge gjelder er det grunnrente for en rekke bransjer der Lederne har mange medlemmer.

Dette er ressurser som til forskjell fra en rekke andre skattegrunnlag av mer mobil karakter, ikke uten videre kan flyttes. Allikevel vil Lederne ta flere forbehold fra likebehandlingstanken av ulike næringer, og ta til orde for flere vesentlige lempelser fra grunnrenteskatt på deler av disse næringene.

Som utgangspunkt må bransjene sikres en bærekraftig økonomi med tanke på forskning, utvikling og investeringer. Grunnrenteskatten kan ikke stå i veien for dette. Staten må tilpasse skatte- og avgiftssystemet/-trykket slik at næringer ikke gjøres ulønnsomme i det godes hensikt, da dette kan medføre en forskyvning av investeringer og verdiskaping til fordel for andre land og markeder.

De omtalte bransjene med tilhørende markeder er i ulik grad utviklet. Det er god grunn til å se de ulike bransjene hver for seg og i sammenheng, særlig gjelder dette den sentrale rollen disse næringene på ulikt vis spiller i det grønne skiftet.

Grunnleggende spørsmål må besvares før nye skatter ilegges disse bransjene. Dette gjelder forhold knyttet til utenlandsk konkurranse, nasjonalt eierskap, ulik grad av industriell mobilitet, behov for nasjonal selvberging på sentrale områder som energi, mat, legemiddel, og lokale arbeidsplasser- og lokal skatteinngang. Det er vår vurdering at nødvendige utredninger ikke er foretatt for den modellen for grunnrenteskatt som er foreslått i høringsbrevet.

Nasjonalt eierskap

Lederne mener at nasjonalt eierskap har en verdi hvis det bidrar til å sikre arbeidsplasser og utvikling og skatteinngang og forutsigbarhet for staten, norske kommuner og arbeidsgivere. Innføring av grunnrenteskatt (eller annen skatt og avgift) skal ikke skape konkurransefortrinn i Norge for utenlandske eiere.

Krav til **selvberging** og leveringssikkerhet må inkluderes i alle spørsmål knyttet til grunnrenteskatt. Pandemien som delvis fortsatt plager verden har lært oss at grunnleggende behov som mat, helse og energi, må sikres innenfor rammene av nasjonal produksjon.

Lokale arbeidsplasser bidrar til at folk kan jobbe der de bor. Norsk politikk skal bidra til å sikre arbeidsplasser lokalt gjennom tilpasset nærings-, skatte- og avgiftspolitik. Aktører i samme bransje skal gis like rammevilkår og like muligheter til å skape lønnsom næringsvirksomhet og trygge arbeidsplasser.

Forskning og utvikling

Lederne mener at norske myndigheter skal tilrettelegge for en samlet skatte- og avgiftspolitik som sikrer norske virksomheter avsetninger eller overskudd til bærekraftig forskning- og utvikling. Staten må også sikre og finansiere grunnforskning på strategisk viktige næringer for det norske samfunnet. Norge er et kunnskapssamfunn som skal bygge det grønne skiftet, fremtidige arbeidsplasser og den norske velferdsstaten, på kunnskapsutvikling, ikke alene gjennom salg av råvarer eller uforedlet energi. Lederne vil derfor anmode om at de totale rammevilkårene for en bærekraftig utvikling av havbruksnæringen ivaretas. Det bes derfor om at en eventuelt ny grunnrentebeskatning sees i sammenheng med andre rammevilkår, som eksempelvis ny miljøteknologiordning og gjennomgangen av konsesjonssystemet (Nøstbakkenutvalget), og anbefalinger fra skattelovutvalget. Formålet må være at Norge skal være en ledende kraft i utviklingen av havbruksnæringen globalt, og sørge for at dette skjer på en måte som ivaretar klima, natur og biologisk mangfold.

Lederne ønsker derfor å anføre følgende innvendinger mot den foreslåtte modellen for grunnrenteskatt som er beskrevet i høringsbrevet:

- Lederne oppfatter høringer med ikraftttredelse tre dager før forslagets høringsfrist, som en svært uheldig praksis som skaper uro, svekker samarbeidsklimaet mellom myndigheter og næringen, og reduserer den legitimiteten norsk skattepolitikk må hvile på.
- Innføringen av grunnrenteskatt for havbruksnæringen bør følge utredningsinstruksen, og følgelig bør det i første fase innføres en overgangsordning lik den skissert av Sjømat Norge. Denne ordningen ivaretar forespeilet proveny for staten i 2023-24, inntil alle konsekvenser av skatteomleggingen er tilstrekkelig utredet.
- En overgangsordning er nødvendig for å sikre ro og stabilitet for næring, virksomheter og arbeidstakere. Regjeringen må bruke den tiden som kreves for å få til en god og tilpasset ordning som ivaretar flere behov enn skatteinngang.
- Skatteordningen som foreslås må tilpasses den enkelte bransjes særpreg og markedsbegrep, og ikke arve rammer tilpasset andre bransjer. Særtrekk knyttet til havbruksnæringen bør utredes grundigere.
- Forholdet mellom innføring av grunnrenteskatt, bunnfradrag, økt produksjonsavgift og en ny naturressursskatt, kan gi ulike effekter på selskaper av ulik størrelse i næringene. Dette burde utredes bedre for å unngå uheldige, konkurransevridende effekter og skattetilpasninger.

- Også ulike spørsmål knyttet til valg av modell for fastsettelse av inntekt, hvilke deler av verdikjeden som skal være fradragsberettigete, og sammensetting normpriseråd/organ, taler for ytterligere utredning før innføring av grunnrenteskatt for havbruksnæringen.